

A romantic couple is shown in profile, kissing. The man is on the left, and the woman is on the right, wearing a black fishnet veil. They are positioned in the upper half of the frame. In the background, a white sailboat with a large white sail is on the water. The sky is a mix of blue and white, suggesting a bright day. The overall mood is romantic and serene.

OULUA SOUTAMASSA

TEUVO PAKKALA

**OULUA
SOUTAMASSA**
TEUVO PAKKALA

Teuvo Pakkala

Oulua soutamassa

SAGA Egmont

Oulua soutamassa
Cover illustrations: Shutterstock
Copyright © 2020 SAGA Egmont
All rights reserved
ISBN: 9788726073041

1. e-book edition, 2020
Format: EPUB 2.0

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

SAGA Egmont www.saga-books.com - a part of Egmont,
www.egmont.com

»Kaksikymmentä kuuluu tynnyriltä nykyään maksettavan – kirkolla tiesivät kertoa mennä sunnuntaina.»

»Niinhän ne hokevat. Kohtuhinnoissahan se tätä nykyä olisi terva. Muuan lasti on minullakin menneenkesäisiä tervoja ja tuumailin kulettaa ne yhtä aikaa täänkesäisten kanssa, vaan en malta nyt vuotta. Vasta viime perjantaina pantiin hauta paloon. Kun siitä on tervat Oulussa, niin silloin tuskin saa enää paistikkaan hintaakaan. Senpä tähden arvelin, jotta panen tuon yhden lastin menemään hyvän hinnan aikana. Ruttoon ne porvarit laskevat hinnan, lupsauttavat.»

»Väleen se hinta happanee, kun vain alkaa viljemmalta sinne tervaa valua.»

»Ei ole sitä mahtia enää tervan hinnassa kuin oli tässä takavuosina. – Paneppas tästä piippuusi.»

»Kiitoksia. – Viisinkolmatta markoinhan tuota silloin kuulutaan maksetun.»

»No niin tehtiin. Sillä hinnalla kelpasi kuletella tervaa.»

»Jo vain. Kunpa olisi nykyään kaksikymmentäkään pysyvänä hintana, niin johan tuota tyytyisi siihenkin, vaan kun se lupsakehtaa kahdentoista ja yhdenkintoista markan korvilla, niin kovin on se rumaa.»

»On niin.»

»Onko miten monta tynnyriä teillä lastissa?»

»Kaksikolmatta se kantaa meidän uusin vene.»

»Se niin – Minä kuletin kaikki tervani Ouluun viime kesänä. Eikähän noita paljo ollutkaan.»

»Mitenkäs sinulla nyt hauta joutuu?»

»Se tänään tulee olleeksi viikon palossa, viime sunnuntai-iltana sytytettiin.»

»Hyvähän se olikin ilma viime sunnuntaina, tyyni sää.»

»Oli, näin oli tälleen kuin tänäänkin. Ja hyviä säitä nyt on ollut koko viikon.»

»Kauniita säitä kerrassaan, lämpimiä ja tyyneitä. Viime perjantaina rupesi hieman puhaltelemaan auringon laskulla, kun oli juuri saatu hauta sytytetyksi, mutta siitä se kuitenkin helpotti ja tyyntyi.»

»Siellä se on haudalla kaikki rahvas?»

»Siellä. Ei tässä kotosalla ole kuin karjakko, renki Jussi ja meitä kaksi vanhaa: ruoti-ämmä ja minä. – Jussi oli eilen lastin panossa Erkin kanssa ja lähtee Ouluun, niin taitaa nyt lepäillä. Erkki on hakemassa morsiantaan.»

»Olisi minulla vähän asiaakin ollut, mahtaisiko Erkki ottaa toimiakseen? On näet minulla hyvät piipunvarren luut ja niihin pitäisi saada Kajaanista tahi Oulusta uusi letka. – Tuommoiset luut.»

»Ka, minkäpä tähden hän ei ottaisi semmoista asiaa. Kyllä minä toimitan Erkille, ja eiköpähän itsekin mahtane kohta tulla, jo ennen puolisia läksi.»

»Eipä ole hänestä vuotta, pitää jo lähteä kotipuoltakin katselemaan.»

»Eihän niihin kiire näin sunnuntaipäivänä.»

»Kiirettä ei kyllä, mutta sitähan sitä pitäisi pelätä ettei kiirettä tulisi.»

»Niinpä niinkin.»

Naapurin isäntä pisti kättä, lausui jäähyväiset ja käski Rantalan isäntää käymään talossa jaarikoimassa, tämä taas käski vierastaan muistamaan jälkiään. Yhdessä astuttiin siitä pihalle ja haasteltiin vielä muutama sana. Mutta sitten läksi naapurin isäntä astumaan ruispellonpientareta kotiinsa, toinen tepasteli rantaan tervalastia katsomaan. Eihän sillä veneellä mitään hätää tynellä, eikä ollut siihen vettäkään isosti tullut. Isäntä silmäsi järvelle.

»Eipä näy vielä tulevaksi», tuumaili hän. Katseli taivaalle. Ei näkynyt yhtään pilveä, ei pienintäkään tuulenkynttä.

»Miten kauan pysynee tyynenä», arveli hän ja läksi astumaan taloon.

Pirttiin tultuaan isäntä otti vaskipuitteiset silmälasinsa akkunan keskipuusta ja vanhan »Biblian» nurkasta hyllyltä ja asettui pöydän taakse istumaan.

Penkillä uunin luona istui ruoti-ämmä, käsi poskella, nyökytti ruumistaan ja hartaudella seurasi hänen ajatuksensa isännän lukua.

Pirtin etehisessä nukkui renki Jussi. Lattialla hän lepäsi leili päänalustana, kuorsasi ja puhkaili. Sikeästi miesparka nukkui. Väsyttääkin se, kun päiväkauden ja yötä lisäksi telmii lastin panossa.

Yhtä vaatimattomalla vuoteella lepäsi Mustikin Jussin pään pohjukassa. Sikeästi nukkui sekin ja näki unta, vinkui ja murisi, nykäsytti käpälöitään, olipa väliin laukata kuoputtavinaankin. Hyvä siinä oli kärpäsillä oleskella ja rohkeina ne hääräsivätkin. Mustin korvassa, nenällä, Jussin otsalla, poskilla ja suupielissä ne pyrisivät alituisen, hypellen ja juosten paikasta toiseen ja pureskellen palan sieltä toisen täältä. Musti unimielissäänkin pyristeli korviaan, samoin kuin Jussi rypisti otsaansa, nyki suupieliään ja liikautteli päätään, vaan eipä siitä apua kärpäsillem. Hypähtivät ne vähän lentoon, mutta pian uudelleen laskeutuivat samoille paikoin.

Luhdista astui karjakko, Anna Mari, pirttiin ja oli unisen näköinen. Hän seisahtui keskelle pirtin lattiaa silmät tiirallaan ja rahmusteli päätään korvallisilta päälaelle, siirsi haransa niskaan palmikon alle, ja sieltä sitte rahmusteli, aina vähän väliin haukotellen.

»Onko siihen vielä mitä pantavaa tuohon eväsarkkuun vai saapiko sen viedä aittaan? Ihanhan tuo varistuu tuossa», lausui Anna Mari, katsoa tiiroittaen arkkua ovenpielessä.

Kun vanha isäntä sai loppuun lukunsa, painoi hän kirjan kiinni ja kielekkeet nastoihinsa ja ripusti vaskipuitteiset silmälasinsa naulaan ikkunan keskipuussa.

»Saat sinä viedä sen», virkkoi hän sitte. »Eipä häneen lie enää erinäisiä panemisia.»

Isäntä itsekin astui Anna Marin jälessä aittaan. Kaatoi nassakasta puteliin eväsviinaa ja pani sen arkkuun. Pihalla seiso i hän hetkisen ja katseli järvelle.

»Eipä näy vain vielä tulevaksi», virkkoi hän.

Katseli sitten taivaalle ja ajatteli että kyllä se taitaa tyynenä kestää vielä viikommaltakin.

»Oulunjärvellä saavat panna höyryn jälkeen», lausui hän puoliääneen ja astui pirttiin.

Jo heräili siitä Jussikin. Nousi istualleen, haukotteli ja venytteli, kapsahti sitten seisaalleen ja läksi astumaan rantaan veneen luo.

»Eipä ole vettä paljoa, liekö isäntä käynyt.» Jussi viskasi sen mikä siinä oli ja istahti veneen perään, pani tupakaksi ja siinä pannelsaan tarkasteli melaa ja vaulua, että olivathan ne toki tarpeellisessa kunnossa. Kyllä ne olivat. – Erkki se oli vaulun tehnyt, mutta näytti se olevan luja, ja melakin oli uusi, vasta toista kertaa käytännössä. Jussi sai jo piippuunsa tulen ja johtui muistelemaan ensimmäistä oulumatkaansa. Pieni poika oli hän silloin ja isänsä kanssa kulki. – Ontojoen koskia kun laskettiin, niin isänsä viiletti ja hän istui perässä isänsä tykönä. Isä selitti hänelle siinä laskiessaan, miten missäkin korvassa piti laskea, ja hän pani tarkasti mieleensä, jotta Oulusta palattuaan osasi Partalan Katrille selittää miten Ontojoen koskissa piti laskea... Katrille toi hän ouluntulijaisia, kaksi rinkiä... Silloin oli hänen isänsä talollisena ja Partalan naapurina... Katrin kanssa he aina yhdessä oleilivat...

Jussilta oli sammunut piippu. Hän sytytti uudelleen ja silmäsi järvelle, mutta ei siellä mitään näkynyt – tiiroja vaan

lenteli, viiplotteli selällä. Jussi tarttui melanpyyryyn, väänteli ja käänteli melaa. -

»Ontojoen koskissa» - ajatteli hän - »sitä taaskin saa kääntää kahmasuttaa ja lyödä loiskautella... Mitähän tuo Katri, kun minä lasken Ontojoen kosket... Jos ei olisi näin kevättulvan aika yhä, niin minä Kallioisessa sujahuttaisin sitä selkäväylää ... eiköhän Katrielta siinä sydäntä purisi!»

Jussi kopisteli piippunsa ja astui veneestä maalle ja loi silmäyksen järven selälle, josta näkyi vene tulevaksi.

»Jo tulevat», virkkoi hän ja läksi astumaan taloon ja mennessään hyräili:

eipä olis tarvinnut sen pojan syntyä, joka rakkahimman ystävän minulta valtasi.

»Näkyvät jo tulevan», virkkoi hän pirtissä vanhalle isännälle, joka taaskin oli Raamatussa käsinä.

Jussi kävi pöydän taakse ja otti seinältä puikosta kellonsa. Se oli »pintelikello». Hän katseli sitä sisästä ja päältä. Kauan aikaa oli hän halunnut silinterikelloa. Oulussahan nyt sopisi vaihtaa. Kun hän pani kellonsa takaisin puikkoon seinälle, arveli hän itsekseen:

»Etköhän siinä viimeistä yötäsi nappase! Oulusta palattua pannaan siihen silinteri riksuttamaan.»

Ovi aukeni ja pirttiin töpösteläi etukynnessä Musti, sen jälessä vääntäysi Erkki, ja viimeisenä tulla vikeltä iloinen ja pieni tytön tynkä, mytty kainalossa. Se oli Katri Haverinen Partalan talosta, järven selän takaa, Erkin morsian.

»Hyvää iltaa!» toivotti Katri.

»Jumala antakoon!»

Vanha isäntä painoi kirjan kiinni ja nosti sen nurkkaan hyllylle, vaskipuitteiset silmälasinsa pani hän naulaan akkunan keskipuuhun ja kävi pistämään kättä Katriille.

»Mitä kuuluu?» kysyi isäntä.

Eipä se Katri mitään liikoja tiennyt.

»Käy istumaan, Katri», kehoitti Erkki.

Katri kävi pistämään kättä Jussillekin.

»Terve! Mitä kuuluu?» kysyi Jussikin.

»Eipä mitään liikoja.»

Aamulla ani varhain olivat oulumiehet lähdön puuhassa, isompia puuhia eihän niitä enää ollutkaan, sillä kaikki oli jo valmiiksi hankittu. Eipä muuta enää kuin eväät, purje, kirves, vitsakimppu, rompsi ja sauvomet veneeseen, niin ala työntyä matkalle.

Matkalaiset pistivät kättä isännälle ja lausuivat jäähyväiset, isäntä toivotti onnea matkalle ja tervennä palaamaan. Veneesen käytiin, Erkki perään viilettäjäksi ja kun oli saatu vene käännettyksi matkan mukaan, asettuivat Katri ja Jussi keulaan soutomiehiksi.

Niin sitä nyt lähdettiin matkalle. Milloin ollaan perillä, milloin taaskin kotona ja minkäläisten vaiheitten perästä? Eihän sitä vielä tiedä. Tyhjänpäiväistä olisi ruveta sitä ajattelemaankaan. Hyvästi jos sattuu, niin eihän siinä paljo aikaa mene, koko matkalla kaksi viikkoa täältä Ontoselän ranteilta. Vaan jos huonosti sattuu, niin menee siinä kolmekin viikkoa ja vieläkin enemmän. -

Aurinko nousi juuri. Sen punertava laita näkyi metsän yli järven takaa. Koko järven selkä oli rasvatyven. Ilmassa ei tuntunut vähintäkään tuulen henkeä. Linnut olivat alkaneet viserryksensä, joka vilkastui vilkastumistaan.

Veneessä työskenneltiin äänettöminä, ei luotuista sanaa vaihdettu.

Erkki viiletti ja huopasi. Hänestä tuntui niin somalta Ouluun lähtiessään. Kun Katri oli hänen mukanaan, sentähdenhän se Erkistä tuntui niin oudolta ja mukavalta. Hän vilkasi aina pikimältään matkan suuntaa ja sitten katseli Katria.

Kerran oli Katri jo käynyt Oulussa ja silloin isänsä kanssa. Somalta hänestä oli silloinkin tuntunut ja mukavalta, vaan ei sentään niinkuin nyt, Erkin kanssa